
2009 m. pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo užduotis

LIETUVIŲ KALBA (VALSTYBINĖ)

**Kalbėjimo užduotys
(egzaminuotojo ir vertintojo sąsiuvinis)**

2009 m. birželio 15 d.

PAAIŠKINIMAI

- Kalbėjimo užduočių komplektą, skirtą 30 mokinių arba vienai vertinimo grupei, sudaro: 2 sąsiuviniai mokiniams (vienas iš jų skiriamas ruošimuisi, kitas – atsakinėjimui; šie sąsiuviniai turi būti perkirpti nurodytoje vietoje) ir 2 sąsiuviniai egzaminuotojui bei vertintojui. Su jų turiniu egzaminuotojas bei vertintojas susipažįsta iki pasiekimų patikrinimo pradžios.
- Ruošimosi patalpoje mokinys išsitraukia bilietą (lapą su kalbėjimo užduotimi) ir 20 min. ruošiasi atsakinėti. Po 10 min. kviečiamas ruoštis kitas mokinys (žr. Lietuvių kalbos (valstybinės) pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo vykdymo instrukcija), kuris išsitraukia bilietą iš likusiųjų. Baigęs ruoštis, mokinys palieka savo bilietą ruošimosi patalpoje, pasakęs egzaminuotojui bilieto numerį, gauna tą patį bilietą.
- Mokinys apie perskaitytą tekstą turėtų kalbėti maždaug 5 min. Egzaminuotojas neturi trukdyti mokiniui atsakinėti ir tik tuo atveju, kai mokinys kalba pernelyg ilgai, gali atsakinėjimą nutraukti. Baigęs pasakoti mokinys dar apie 5 min. turi atsakinėti į egzaminuotojo klausimus.
- Mokinio kalbėjimas vertinamas vadovaujantis Lietuvių valstybinės kalbos pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo programoje pateikta kalbėjimo vertinimo lentelė. Vertintojas įvertinimą užrašo kalbėjimo vertinimo lape, kurio forma įdėta duomenų perdavimo sistemoje KELTAS.

1 bilietas

Užduotis. Perskaitykite tekstą ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus (apie 5 min.).

Planas

1. Pasakykite teksto temą.
2. Papasakokite, kas rašoma tekste.
3. Pasakykite savo nuomonę apie tekste rašomus dalykus ir ją pagrįskite.

SPALVOTAS GYVENIMAS ŽAIDIMŲ AIKŠTELĖSE

Vaikystė daugeliui iš mūsų asocijuojasi su spalvomis, kvapais, garsais. Norėdama praturtinti šiuos pojūčius, kurie kada nors taps vaikystės prisiminimais, ir padaryti mažųjų gyvenimą spalvingesnį, Pasaulinė jaunųjų lyderių ir verslininkų federacija kasmet rengia aplinkos gražinimo akcijas. Šiais metais buvo sumanyta nuspalvinti vaikų žaidimų aikšteles.

Jau trečius metus viena iš šios federacijos narių – organizacija „Sostinė“ – gražina Vilniaus aplinką ir skatina tai daryti gyventojus. Akcijos „Spalvotas gyvenimas“ organizatorės Gintarės Krivickaitės teigimu, tai projektas, kuriuo siekiama praskaidrinti miestiečių nuotaiką ir suteikti gyvumo viešoms sostinės erdvėms.

„Ankstesniais metais nuspalvinome sostinės Lazdynų ir Žirmūnų seniūnijų kiemų suoliukus, o ši kartą Naujamiesčio seniūno pavaduotojas pasiūlė nuspalvinti šio sostinės mikrorajono daugiaaukščių namų vaikų žaidimų aikšteles. Idėja mums pasirodė labai patraukli, todėl su dideliu noru tam ruošėmės“, – pasakojo viena šios organizacijos narė. Rezultatų neteko ilgai laukti: per vieną popietę net penkių daugiaaukščių namų vaikų žaidimo aikštelės virto tikrais meno kūriniais.

Projekto organizatorė džiaugėsi, jog sulaukė ne tik Naujamiesčio seniūnijos, bet ir kitų aplinkinių seniūnijų namų gyventojų dėmesio. „Smagu, kad su mumis spalvinti vaikų žaidimų vietų atėjo ir tų gatvių gyventojai, patys vaikai. Jiems davėme piešimo priemonių, taigi kiekvienas norintysis galėjo nupiešti savo sumanytą idėją. Mažieji įsijautę margino sūpynes, čiuožyklėles, smėlio dėžes“, – apie pavykusį projektą kalbėjo G. Krivickaitė.

Vilniaus Naujamiesčio seniūno pavaduotojas Vytautas Bitė prisipažino, jog žavisi jaunaisiais verslininkais, kurie ėmėsi organizuoti šią gražią ir prasmingą akciją.

„Matydamas, kiek jie turi naujų patrauklių idėjų ir kaip entuziastingai stengiasi jas įgyvendinti, kaip geba patraukti kitus, supratau, kad Lietuvoje bus tikrai šaunių verslininkų. Smagu, jog jaunimui svarbus Vilniaus įvaizdis, kad jauni žmonės nori gyventi estetiškoje aplinkoje ir supranta, kad tą aplinką reikia kurti patiems“, – kalbėjo seniūno pavaduotojas.

Jis tikino, jog pasigėrėdamas stebėjo vaikus, turėjusius galimybę nuspalvinti savo žaidimų vietas. „Spalvotame pasaulyje visiems smagiau gyventi“, – teigė V. Bitė.

Pagal Kamilę Šulcaitę

Klausimai mokiniui

1. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: „Patys esame atsakingi už aplinką, kurioje gyvename.“ Savo nuomonę pagrįskite.
2. Paaiškinkite, kaip suprantate mintį: „Spalvotame pasaulyje visiems smagiau gyventi.“
3. Papasakokite apie savo mokyklos ar seniūnijos bendruomenės veiklą, gražinant gyvenamąją aplinką.

2 bilietas

Užduotis. Perskaitykite tekstą ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus (apie 5 min.).

Planas

1. Pasakykite teksto temą.
2. Papasakokite, kas rašoma tekste.
3. Pasakykite savo nuomonę apie tekste rašomus dalykus ir ją pagrįskite.

FOTOGRAFIJOSE – ŽYGIS NERIMI

2007 metais sukako 150 metų nuo grafo Konstantino Tiškevičiaus ekspedicijos Neries upė – didžiausios ir žymiausios XIX a. geografinės kelionės buvusios Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės teritorijoje.

K. Tiškevičius pirmasis iš mokslo pasaulio atstovų aplankė, išmatavo ir aprašė Neries aukštupį, pirmuosius 77 jo kilometrus. Pirmą kartą upė buvo ištirta kompleksiskai, o ekspedicijos rezultatai paskelbti atskira knyga „Neris ir jos krantai“. Ši knyga, išleista 1871 metais, iki šių dienų priklauso Europos mokslo istorijos aukso fondui.

Grupės Lietuvos ir Baltarusijos visuomeninių organizacijų bei pavienių mokslininkų ir keliautojų pastangomis, 2007-ųjų birželio 5–liepos 2 dienomis įvyko bendra abiejų šalių mokslininkų ir keliautojų ekspedicija. Ji tiksliai pakartojo K. Tiškevičiaus ekspedicijos maršrutą ir fiksavo, kaip atrodo upė, jos krantai ir žmonės praėjus 150 metų. Žygis prasidėjo Baltarusijoje, o baigėsi Kaune, prie Neries ir Nemuno santakos.

K. Tiškevičiaus maršrutą pakartoję ekspedicijos nariai parengė fotografijos parodą apie Neries pakrantes. Paroda atidaryta Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos parodų salėje ir pavadinta itin simboliškai – „Neris ir jos krantai. Konstantino Tiškevičiaus keliais po 150 metų“.

Parodos lankytojai pamatys tik mažą dalį iš 10 000 fotografijų archyvo, sukaupto per beveik mėnesį trukusią ekspediciją. Visuomenei pristatomos fotografijos perteikia Neries upės, jos pakrančių dabartinę būklę, atskleidžia upės pakrantėse gyvenančių žmonių buities detales ir sparčiai nykstančius istorinės praeities pėdsakus.

Nereikėtų nustepti prie nuotraukų neradus autorių pavardžių. Tai padaryta specialiai, akcentuojant šios parodos autorių ir visų ekspedicijos dalyvių bendrus tikslus ir uždavinius, kurie vienam žmogui būtų paprasčiausiai neįveikiami.

Fotografijos paroda, į kurią pakvietė iki šiol bičiuliškai bendraujantys ekspedicijos dalyviai, yra tik nedidelė žygeivių parengto projekto dalis. Viso projekto tikslas – priminti grafo K. Tiškevičiaus nuopelnus Lietuvai ir visos Europos geografijos, istorijos, etnografijos mokslui. Ekspedicijos kapitonas Vytis Vidūnas patikino, kad šios ekspedicijos metu surinkta medžiaga taip pat pasitarnaus ateities keliautojams ir tyrinėtojams. Tikimasi parengti keletą leidinių, vieni bus akademinio pobūdžio, kituose bus aprašyti turistiniai maršrutai.

Po ekspedicijos jau praėjo metai, tačiau negalima teigti, kad ji pasibaigė. Šiemet, kai Lietuva mini savo vardo paminėjimo tūkstantmetį, žygis bus pakartotas.

Pagal Vitą Morkūniene

Klausimai mokiniui

1. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: „Istorinės ekspedicijos – vienas iš pilietiškumo požymių.“
Savo nuomonę pagrįskite.
2. Paaiškinkite, kaip suprantate mintį: „Kai kurie darbai vienam žmogui yra neįveikiami.“
3. Papasakokite apie savo miesto ar rajono lankytinas vietas.

3 bilietas

Užduotis. Perskaitykite tekstą ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus (apie 5 min.).

Planas

1. Pasakykite teksto temą.
2. Papasakokite, kas rašoma tekste.
3. Pasakykite savo nuomonę apie tekste rašomus dalykus ir ją pagrįskite.

AKTORYSTĖ – NE MAN

Lukai, kaip nutiko, kad tavo rankose atsidūrė fotoaparatas?

Prieš kelerius metus lankiau kino operatorių būrelį. Ten buvo dėstomi fotografijos pagrindai. Pradėjau fotografuoti, įsigijau geresnį fotoaparata, paskui įsidarbinau. Šiuo metu dirbu vienoje iš sostinės agentūrų fotoreporteriu. Šis darbas man patinka.

Gal jau subrendai asmeninei fotografijos parodai?

Turiu prikaupęs darbų, bet kol kas jų viešinti nenorėčiau. Dar nesijaučiu toks stiprus, kad galėčiau rodyti savo meno kūrinčius.

Studijas atidėjai vėlesniam laikui?

Studijos laukia, nes nenoriu mokytis Lietuvoje. Žadėjau važiuoti į Prancūziją. Mokykloje vienuolika metų mokiausi prancūzų kalbos. Labai gaila, kad neturėdamas praktikos vis labiau ją primirštu.

Norėtum studijuoti prancūzų kalbą? Gal jau žinai, kuriame mieste įsikurtum?

Prancūzų kalba ir kultūra man labai artimos. Vis dėlto Paryžiuje iš pradžių gyventi nedirščiau, nes ten be galo intensyvus gyvenimo ritmas. Kita vertus, pagyvenus ten, lengviau būtų kitur. Šiuo metu mane bene labiausiai vilioja Strasbūras. Tai nelabai didelis, gražus miestas.

Ar niekada nemąstai žengti tėvo, žinomo lietuvių aktorius, pėdomis? Aktorystė neviliojo?

Viliojo, bet tėtis nepatarė. Dažniau mama sakydavo: „Stok į aktorinį.“ Keli mano draugai ten mokosi. Matau, kaip sunku. Ne man būti aktoriumi. Smagu pasimaivyti prieš draugus. Bet ne prieš kameras. Aš išlepintas esu, pradėčiau mokytis, pajusčiau per didelį krūvį ir išeičiau. Viliotų nebent vyksmas filmavimo aikštelėje. Kai lankiausi su tėčiu Lenkijoje ir Latvijoje, pajutau, kad filmuotis man būtų prie širdies.

Ar dažnai leidi laisvalaikį su tėvais?

Bendro laisvalaikio beveik nebėra. Tėtis iš namų aštuntą išeina, geriausiu atveju devintą vakaro grįžta. Aš taip pat vėlai pareinu. Dažnai prasilenkiame. Kai tėtis laisvesnis, važiuojame į sodybą. Tiesa, dabar, kai mama nebedirba, namuose smagiau. Grįžus namo, būna su kuo pabendrauti. Kiekvieną dieną ji stebina vis naujais patiekalais. Net keista. Anksčiau pavargusi po darbo grįždavo, o dabar visai kitas žmogus.

O kaip šeimos vyrams virtuvėje sekasi?

Aš moku jau pagamintą patiekalą mikrobangų krosnelėje pašildyti, dar moku kiaušinį į keptuvę įmušti. O tėtis moka skaniai gaminti. Gal kada nors ir aš išmoksiu?

Dažnai keliauji autostopu. Kaip tokį keliavimo būdą vertina tėvai?

Jiems svarbiausia, kad praneščiau, kur esu. Po truputį įgyju vis daugiau savarankiškumo. Tačiau yra dalykų, kurių vargu ar neišmoksiu. Pavyzdžiui, iki šiol mano kambarys apverstas aukštyn kojom. Tėvai už tai baisiai pyksta.

Pagal Kristiną Kanišauskaitę

Klausimai mokiniui

1. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: „Dideliame mieste gyventi yra sunku.“ Savo nuomonę pagrįskite.
2. Paaiškinkite, kaip suprantate mintį: „Devynis kartus atmatuok, dešimtą – kirpk.“
3. Papasakokite apie savo ateities planus.

4 bilietas

Užduotis. Perskaitykite tekstą ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus (apie 5 min.).

Planas

1. Pasakykite teksto temą.
2. Papasakokite, kas rašoma tekste.
3. Pasakykite savo nuomonę apie tekste rašomus dalykus ir ją pagrįskite.

ŽALIOJI UŽUPIO REVOLIUCIJA

„Kai pradedi sirgti tris keturis kartus per metus, vadinasi, organizmas perspėja – laikas susimąstyti“, – taip apie susidomėjimo ekologija priežastis pasakojo aktyvus sostinės Užupio mikrorajono bendruomenės narys Vytautas Ratkevičius. Su žmona Egle ir būriu kitų entuziastų jis ryžosi imtis įgyvendinti ekologiško miesto idėją.

Pirmasis jų programos žingsnis – ekologiškų produktų turgus sostinės Tymo kvartale. Šio sumanymo tikslas yra tas, kad be tarpininkų susitiktų maisto gamintojai ir vartotojai. „Gamintojas galės pažiūrėti į akis tiems, kurie valgo ir žino, koki poveikį daro jų perkamas maistas. Abu žmonės – gamintojas ir vartotojas – turi būti vienoje erdvėje, tai pagrindinis ekologijos rodiklis, nes kitaip pasitikrinti kokybę labai sudėtinga“, – aiškino V. Ratkevičius.

Pirkėjai Tymo kvartale galės ne tik įsigyti ar paragauti naujų ekologiškų produktų, bet ir daugiau sužinoti apie ekologinį judėjimą. Kiekvienas turgus bus tarsi maža šventė, gyventojų susitikimo vieta, kurioje gros gyva muzika, bus diskutuojama ir bendraujama. Kokio dydžio bus turgus, kol kas neaišku. „Dar nežinome, koks yra poreikis, kiek žmonių galime aprūpinti ekologišku maistu. Atliekame tyrimus, kad viskas vyktų sklandžiai“, – aiškino pašnekovas.

Daugelis vilniečių puikiai atpažįsta ryškiai geltoną Užupio policijos nuovados viršininko automobilį. Netrukus mieste gali atsirasti dar viena žaismingai atrodanti transporto priemonė. „Įsigysime senutėlį autobusiuką, įstатыsime į jį elektrinį variklį ir važinėsime juo po senamiestį, pristatydami ekologiškus produktus. Užsienyje populiarūs ledų vežimėliai, o čia bus ekologiškų produktų autobusiukas“, – pasakojo V. Ratkevičius. Dabar svarstoma, kaip autobusiukas turėtų atrodyti, kokia muzika turėtų jame skambėti, kad atkreiptų žmonių dėmesį ir keltų teigiamas emocijas.

Ekologiškų produktų turguje bus galima įsigyti ne tik maisto, bet ir ekologiškų pramonės produktų. Pavyzdžiui, užpiečiai svajoja ekologiškais dažais atnaujinti senamiesčio namus, pagyvinti miestą. „Vokietijoje yra ekologinis miestelis, kuriame žmogus gali ne tik nusipirkti ekologiškų medžiagų, bet ir išsinuomoti ekologiškai pastatytą namą, pajusti, koks skirtumas gyvenant tokiam name. Lietuvoje tokių vietų nėra, yra tik nedideli ekologiškos aplinkos fragmentai. Norime sukurti tokią vietą, nes žmogus ekologiją dažniau renkasi ne logiškai apsispręsdamas, o iš intuicijos, pasikliaudamas vidiniu balsu“, – kalbėjo V. Ratkevičius.

Pagal Jūratę Žuolytę

Klausimai mokiniui

1. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: „Žmogus ekologiją dažniau renkasi ne logiškai apsispręsdamas, o iš intuicijos.“ Savo nuomonę pagrįskite.
2. Paaiškinkite, kaip suprantate mintį: „Sveikame kūne – sveika siela.“
3. Papasakokite apie savo ir savo šeimos mitybos įpročius.

5 bilietas

Užduotis. Perskaitykite tekstą ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus (apie 5 min.).

Planas

1. Pasakykite teksto temą.
2. Papasakokite, kas rašoma tekste.
3. Pasakykite savo nuomonę apie tekste rašomus dalykus ir ją pagrįskite.

VIDURAMŽIŲ VIRTUVĖJE – JOKIŲ BULVIŲ

Trakų istorijos muziejaus darbuotoja Alvyda Zmejevskienė bemaž dešimtmetį improvizuoja viduramžių kulinarijos tema. Be šio pomėgio ji neišsivaizduoja savo gyvenimo. Alvydos kūrybos vaisiais mėgaujasi ne tik jos šeima, draugai, bet ir daugelis Trakuose vykstančių viduramžių ir senųjų amatų švenčių dalyvių.

Su kulinarijos paveldo paslaptimis moteris susipažino tiesiog savo darbo vietoje. Tačiau ne teoriškai, o praktiškai. Jos kolega Trakų pusiasalio pilies teritorijoje pastatė senovinę rūkyklą. Ja susidomėjo ir Alvyda. Netrukus muziejininkė stačia galva pasinėrė į senųjų mėsos patiekalų ruošimo receptų paieškas.

Iš pradžių geri muziejininkės norai pagaminti viduramžių patiekalų sunkiai pildėsi. Mat to laikotarpio kulinarijos palikimo Lietuvoje labai mažai. Tačiau akivaizdu, kad ano meto didžiūnai mėgo daug ir sočiai prikimšti pilvus. „Gaminant viduramžių valgius dera žinoti svarbią taisyklę: išmesti iš galvos ir valgiaraščio populiarias daržoves – bulves, pomidorus. Jų anuomet Lietuvoje nebuvo“, – dalijosi patirtimi patyrusi kulinarė.

Per viduramžių ir senųjų amatų šventes Trakų pilyse Alvydai nėra sunku pamaitinti per 100 valgytojų. Valgiai ruošiami čia pat, ant laužo ugnies – sriubos kunkuliuoja net trijuose milžiniškuose puoduose. Pyrago ir duonos kepiniai skruna specialiai pastatytose senovinėse duonkepėse.

Viduramžiais kasdienis lietuvių stalas buvo neišsivaizduojamas be duonos. Duona anuomet buvo ir indas. Į išskobtus sudžiovintus kepalėlius pildavę tirštas sriubas arba prikrėsdavę košės. Sriubą valgytojai išgerdavę, o tirščius iškabindavę rankomis. Košės virdavę tokias tirštas, kad jas pjaustydavę gabalais. Likusią duoną didikai atiduodavę vargetoms, tarnams ar tiesiog mesdavę po stalu šunims.

Kiekvienoje Trakų istorijos muziejaus šventėje Alvyda pažeria staigmenų. Pernai ji prikepė žuvies dešrelių, kurios vertintojų buvo pripažintos gurmanišku skanėstu. Šiomet muziejininkė patiekė meduolio su riešutais, varškės ir obuolių pyragėlių, traškios tešlos „auselių“, vyne virtų kriaušių, žydiškų pyragėlių iš morkų, pyragėlių su gervuogėmis.

„Nulėkusi į turgų pirkti voveraičių troškiniui, pamačiau moterį, tik už 2 litus parduodančią gervuoges. Prisipirkau šių uogų ir iškepiu su jų įdaru pyragėlių“, – džiaugėsi viduramžių kulinarė.

Pagal Sigitą Nemeikaitę

Klausimai mokiniui

1. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: „Kiekvienas žmogus turi pažinti savo tautos tradicijas.“
Savo nuomonę pagrįskite.
2. Paaiškinkite, kaip suprantate mintį: „Stacia galva panirti į darbą.“
3. Papasakokite, ką žinote apie lietuvių kalendorines šventes, jų apeigas.

6 bilietas

Užduotis. Perskaitykite tekstą ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus (apie 5 min.).

Planas

1. Pasakykite teksto temą.
2. Papasakokite, kas rašoma tekste.
3. Pasakykite savo nuomonę apie tekste rašomus dalykus ir ją pagrįskite.

SUOMĖS VILNIUJE

Pamatyti bažnyčias ir paragauti lietuviškų patiekalų – tokie buvo pirmą kartą į Vilnių atvykusių suomių tikslai.

Išvysti Lietuvos sostinę turistės norėjo ne vienus metus. Kad į ją vyks, 53 metų Tiina Kumpulainen išgirdo savo gimtadienio šventėje. „Gavusi lėktuvo bilietus negalėjau tuo patikėti, esu laiminga“, – šypsojosi moteris. Tokią staigmeną suomei padarė vyras. Jis jau kelis kartus viešėjo Lietuvoje. Teatro akademijoje dirbančiam pedagogui didžiausią išpūdį paliko Vilniaus senamiestis.

„Išlydėdamas tėtis liepė aplankyti kuo daugiau kavinių“, – juokėsi Tiinos duktė Katarina. Mergina pasakojo, kad Suomijoje retai pietauja restoranuose. Tai brangus malonumas, ypač lauko kavinėse, kurių Helsinkyje – kelios dešimtys. „O štai Vilniuje beveik visose Vilniaus gatvėse galima papietauti po atviru dangumi“, – džiaugėsi Katarina. Per dvi viešnagės dienas mergina su mama aplankė septynias kavines. Gardžiausi patiekalai joms pasirodė restorane „Žemaičiai“.

Skandinavės Lietuvos sostinėje labiausiai sužavėjo ne bažnyčių bokštai, gintaro dirbiniai ar patiekalai, o tamsios naktys. „Dabar Helsinkyje – baltosios naktys, visą parą šviesu“, – paaiškino jos.

„Čia ne Paryžius, kur būtina viską žinoti ir pamatyti“, – pasakojo Tiina. Išpūdingi Prancūzijos miesto meno kūriniai moteriai patiko, tačiau po kelionės į Prancūziją ji jautėsi pavargusi. Suomės nuomone, Vilnius alsuoja ramybe. Čia pastatus moterys apžiūrinėjo neskubėdamos, vis prisėsdamos ant gatvėse įrengtų suolų. „Gerai, kad abi mėgstame vaikščioti, nepavargstame“, – džiaugėsi T. Kumpulainen. Tiesa, keletą kartų jos buvo pasiklydusios. Suomės pasigedo anglišku nuorodų į lankytinus objektus, tačiau nuotaikos tai nesugadino.

Ką moterys pirkė Vilniuje? Suomės labai mėgsta gintaro dirbinius. Sukiodamasi Pilies gatvės turgelyje Katarina išsirinko auskarus. „Čia juk tikras gintaras, tiesa?“ – pardavėjos klausinėjo mergina. Sumokėjusi 15 litų už papuošalus suomė sakė, kad savo šalyje būtų turėjusi pakloti žymiai daugiau. Įsigijusios keletą gintarinių statulėlių suomė pasuko Vilniaus universiteto centrinių rūmų link. „Norėčiau čia mokytis“, – netikėtai pareiškė Katarina.

„Jaučiu, kad į Lietuvą sugrįšiu ir galbūt dar šiemet“, – kalbėjo suomė. Kitą kartą ji rengiasi aplankyti Trakus, Kauną ir Palangą.

Pagal Aleksandrą Armoškaitę

Klausimai mokiniui

1. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: „Lietuvoje turistams daug kas įdomu.“ Savo nuomonę pagrįskite.
2. Paaiškinkite, kaip suprantate mintį: „Geriau vieną kartą pamatyti, nei šimtą kartų išgirsti.“
3. Papasakokite, kur norėtumėte nukeliauti ir kodėl.

7 bilietas

Užduotis. Perskaitykite tekstą ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus (apie 5 min.).

Planas

1. Pasakykite teksto temą.
2. Papasakokite, kas rašoma tekste.
3. Pasakykite savo nuomonę apie tekste rašomus dalykus ir ją pagrįskite.

STUDENTAI MOKOSI GYVENTI TAUPIAI

Ką valgo į Vilnių mokytiis atvykę studentai? Pirkinių krepšelį sutiko parodyti ką tik iš Suomijos į Vilnių atvykusi Paula ir studentas iš Alytaus Šarūnas.

Vilniaus universitete 27 metų suomė Paula mokysis penkis mėnesius. Į Lietuvos sostinę ji atvyko pagal „Erazmus“ studentų mainų programą. Sostinės Antakalnio mikrorajono Saulėtekio gatvėje esančiame bendrabutyje įsikūrusi mergina jau spėjo pasidomėti, kokių maisto produktų siūlo mūsų parduotuvės. „Produktai čia pigesni nei Helsinkyje“, – imdama krepšelį maisto produktams susidėti įspūdžiais dalijosi studentė.

Prieš savaitę į Vilnių atvykusi mergina dar nespėjo įsigyti keptuvės ir puodo, todėl perka tik lengvai paruošiamus maisto produktus. „Ryte geriu arbatą ir valgau sumuštinis. Man skaniausi sumuštiniai su sūriu“, – žvalgydamasi į arbatos pakuotes pasakojo studentė. Mergina stabtelėjo ties saldumynų lentyna. „Šokolado valgau kiekvieną dieną. Tačiau skanesnio už suomišką dar neradau“, – apžiūrinėdama „Manijos“ batonėlį šypsojosi saldumynų mėgėja. Mergina taip pat negali gyventi be bulvių traškučių ir kokakolos. „Bulvių trakučiai – puikus užkandis bet kuriuo paros metu. Žinau, kad tai nesveika, bet negaliu atsispirti“, – prisipažino Paula.

Vaikštinėdama po „Maximą“ suomė į pirkinių krepšį įsimetė ir kitų studentų mėgstamų produktų: makaronų, greitai paruošiamų sriubų, pomidorų padažo, baltos duonos. Paula teigia, kad maisto parduotuvėje ji lankosi du kartus per savaitę.

Kiek pinigų ji išleidžia per savaitę? „Kol kas neskaičiuoju. Helsinkyje dirbau, tad turiu santaupų. Jei neužteks, imsiu paskolą“, – atvirauja Paula ir priduria, kad dėl to nesukanti sau galvos. Tačiau mergina per daug neišlaidauja. „Neperku pačių brangiausių produktų, visada ieškau pigesnių“, – teigia ji.

Iš Alytaus atvykęs Šarūnas taip pat nežino, kokios bus jo išlaidos. Tėvai jam duoda 100 litų per savaitę. Tačiau vaikinai turi ir savų santaupų. „Teks suktis. Tačiau pirmame kurse dirbti nenoriu, planuoju pasimėgauti studentišku gyvenimu“, – atvirai sakė pirmakursis.

Ekonomiką Vilniaus universitete studijuojantis vaikinai su keturiais draugais nuomojasi trijų kambarių butą Šeškinėje. Už nuomą jis moka apie 300 litų. „Tėvų duodamų pinigų užteks nuomai ir maistui, o linksmybės – iš savo kišenės. Žinau, kad reikės gyventi taupiai“, – savarankiško gyvenimo planais dalijasi vaikinai.

Atėjęs į „Iki“ parduotuvę, vaikinai iškart pasuko duonos skyriaus link. „Reikia nusipirkti sumuštinų duonos, dešros ir sūrio. Prie mikrobangų krosnelėje keptų sumuštinų puikiai tinka pienas“, – paaiškino pirmakursis.

Pagal Eglę Radzevičiūtę

Klausimai mokiniui

1. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: „Aukštasis mokslas turi būti nemokamas.“ Savo nuomonę pagrįskite.
2. Paaiškinkite, kaip suprantate mintį: „Gyventi iš savo kišenės.“
3. Papasakokite apie savo kasdienybę.

8 bilietas

Užduotis. Perskaitykite tekstą ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus (apie 5 min.).

Planas

1. Pasakykite teksto temą.
2. Papasakokite, kas rašoma tekste.
3. Pasakykite savo nuomonę apie tekste rašomus dalykus ir ją pagrįskite.

MŪSŲ VAIKYSTĖS SODAS

Pažvelkime į savo vidų ir pajusime, kad kiekvieno iš mūsų atmintis saugo tą vienintelį stebuklingą sodo, miško, lauko ar paprasčiausio daržo kampelį, kur mūsų vaikiška siela pirmą kartą prisilietė prie gamtos grožio, spalvų, kvapų, garsų.

Kadaise man tokia vieta tapo Vilniaus universiteto Botanikos sodas, kurio pakraštyje stovėjo mano vaikystės namas. Tik bėgant metams sužinojau, kad tai buvo dalis vaistažolių daržo, priklausiusio Vilniaus universiteto Medicinos fakultetui. Pats daržas buvo maždaug toje vietoje, kur dabar stovi didžiulis viešbutis. Tas daržas labai nukentėjo per Antrąjį pasaulinį karą ir vėliau nebebuvo atgaivintas. Universiteto Botanikos sodas buvo įkurtas Vingio dvarvietėje. Karo metu sodas taip pat nukentėjo, bet vėliau buvo atgaivintas.

O kur šiandien „asfalto vaikams“ mokytis pajusti ir išgirsti gyvąją gamtą, jei ne darže, sode, parke, miške? Juk kompiuteriai, be kurių sunku įsivaizduoti šiuolaikinę vaikystę, neišmokys vaikų įkvėpti žemės, žolės, gėlių kvapų, suprasti, kad esame atsakingi už patikėtą mums žemę. „Kai baigiasi mokslo metai ir vaikai klasėmis atvažiuoja į mūsų sodą, – pasakoja Vilniaus universiteto Botanikos sodo vyresnioji mokslo darbuotoja daktarė Silva Žilinskaitė, – aš jų paklausinėjau: „Sakykite, kurio močiutė gyvena kaime?“ – tyla. „O kurio močiutė turi sodą?“ – pasigirsta 2–3 patvirtinantys sūksniai. Deja, visi jie – asfalto vaikai – jau praradę natūralų ryšį su gyvąja gamta. Todėl mes leidžiame vaikams liesti augalus, juos uostyti ir mėgautis kvapais. Ir tai vaikams suteikia didelį džiaugsmą.“

Vilniaus universiteto Botanikos sodas, skaičiuojantis 225-uosius savo gyvavimo metus, jaunas kaip niekada. Čia verda darbas: buvusios Kairėnų dvaro arklidės pavirs Lietuvos gamtos muziejumi, dvaro svirnas – biblioteka, informaciniu centru. Sode bus įrengti šiuolaikiški tualetai, iškloti takeliai. Nuo gegužės mėnesio iki spalio čia apsilanko apie 20 tūkstančių žmonių. Kiek džiaugsmo suaugusiems ir vaikams suteikia jodinėjimas poniu ir žirgais pakinkytomis kariatomis. S. Žilinskaitė pamini ir mėgstamą vaikų žaidimą – „paslapčių“ kūrimą, kuriam sode taip pat atsirado vietos. Į biologinės įvairovės šventę Botanikos sode šiais metais susirinko keli šimtai dalyvių. Patys jauniausi dalyviai – vaikai – sukūrė net 60 „paslapčių“.

Žmonėms gyvosios gamtos reikia vis daugiau ir daugiau. Ir poreikis prisiliesti prie jos tampa vis stipresnis. Gal ir mes sulauksime tokių laikų, kai žmonės, kaip Kanadoje, stos į eilę, kad galėtų prižiūrėti ir ravėti augalus botanikos sode?

Pagal Birutę Urbonavičienę

Klausimai mokiniui

1. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: „Kiekvienas saugome vaikystės prisiminimus.“ Savo nuomonę pagrįskite.
2. Paaiškinkite, kaip suprantate mintį: „Žmonėms gyvosios gamtos reikia vis daugiau ir daugiau.“
3. Papasakokite apie savo vaikystės žaidimus gamtoje.

9 bilietas

Užduotis. Perskaitykite tekstą ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus (apie 5 min.).

Planas

1. Pasakykite teksto temą.
2. Papasakokite, kas rašoma tekste.
3. Pasakykite savo nuomonę apie tekste rašomus dalykus ir ją pagrįskite.

BE ATSKIRTIES RIBŲ

Garsiam Maskvos Jevgenijaus Vachtangovo akademiniam teatrui vadovaujančio režisieriaus Rimo Tumino kvietimu Maskvoje ne kartą lankėsi kūrėjai iš Lietuvos. O štai Vilniuje viešėjo J. Vachtangovo teatro aktorius Jurijus Kraskovas. Viešnagė Vilniuje jam brangi dar ir dėl to, kad jis čia gimė ir praleido savo vaikystę.

Į Lietuvą savaitei atvykęs J. Kraskovas džiaugėsi galėdamas pasigrožėti Vilniumi ir susitikti su Lietuvos žmonėmis. Režisieriaus R. Tumino paskatintas aktorius surengė kūrybos vakarą.

J. Kraskovas tikino, kad jam labai smagu po ilgos pertraukos grįžti į Lietuvą. „Vilnius pasikeitęs, tarsi sumažėjęs“, – dalijosi įspūdžiais apie vaikystės miestą. Aktorius apgailestavo, kad nebeliko vešlių medžių, kurie vaikystėje supo jo namus, pasigedo jų ir Gedimino prospekte.

„Kai mokiausi pradinėse klasėse, dar atvažiuodavau pas senelius į Lietuvą vasaros atostogų, bet, jiems mirus, nebeturėjau čia ką veikti, nes su tėvais gyvenome Ukrainoje. O dabar man pasitaikė puiki proga vėl aplankyti šią šalį“, – pasakojo aktorius.

„Nenorėjau atvykti į Lietuvą kaip turistas, todėl pasiūliau savo koncertinę programą, kuri, atrodo, sudomino publiką“, – džiaugėsi J. Kraskovas. Aktorius teigia, kad teatro scenoje gali vaidinti ir komedią, ir dramą, ir tragediją. „Svarbiausia, kad tai būtų tikra emocija, o ne paviršutiniškas pajuokavimas ar ašaros“, – įsitikinęs aktorius. Literatūrinėse programose jis skaito tuos autorius, kurie jam artimiausi: A. Puškiną, N. Gogolį ir kt.

R. Tuminas aktorių J. Kraskovą vadina unikalia asmenybe, kurios talentas galėtų įkvėpti ne vieną Lietuvos aktorių. R. Tuminas džiaugiasi, kad aktorius ryžosi aplankyti Lietuvą. „Jis jau labai seniai buvo lankęsis Vilniuje, todėl džiaugiausi galėdamas padėti jam čia sugrįžti“, – sakė R. Tuminas. „Bendraujant su juo gali susidaryti įspūdis, kad J. Kraskovas yra nuolatos nepatenkintas ar susirūpinęs, tačiau jame slypi subtilus vidinis humoras, paslaptis. Šis žmogus yra neišrankus, bet visada žino, ko nori, labai gerai pažįsta save patį“, – apibūdina maskviškį kolegą R. Tuminas.

J. Kraskovo viešnagės Vilniuje metu spontaniškai gimė idėja surengti dar vieną susitikimą su būsimais režisieriais. Mat apsilankęs teatre J. Kraskovas iškart prisipažino, kad čia jam labai gera, nes jaučia puikią atmosferą ir kūrybinę dvasią. Todėl pažadėjo surengti savo pasirodymą ir studentams. Toks dviejų teatrų bendradarbiavimas naudingas jaunųjų menininkų kartai.

Pagal Kamilę Šulcaitę

Klausimai mokiniui

1. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: „Menas daro žmogų geresnį.“ Savo nuomonę pagrįskite.
2. Paaiškinkite, kaip suprantate mintį: „Gimtinėje duona skalsesnė.“
3. Papasakokite apie savo ir bendraamžių skaitymo pomėgius.

10 bilietas

Užduotis. Perskaitykite tekstą ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus (apie 5 min.).

Planas

1. Pasakykite teksto temą.
2. Papasakokite, kas rašoma tekste.
3. Pasakykite savo nuomonę apie tekste rašomus dalykus ir ją pagrįskite.

DARYTI TAI, KO NIEKAS IKI TAVĖS NĖRA DARĖS

Su žymiu lakūnu, akrobatinio skraidymo meistru, pasaulio čempionu Jurgiu Kairiu kalbasi žurnalistė Ingrida Andreikevičienė.

Kuri sporto šaka Jums patrauklesnė – automobilių sportas ar akrobatinis skraidymas?

Akrobatinį skraidymą vertinu profesionaliu požiūriu – tai yra viskas, ką esu pasiekęs ir ką apskritai šioje srityje yra pasiekusi aviacija.

Automobilių lenktynės ant ledo man buvo naujas dalykas. Juk pirmą kartą dalyvaudamas tokiose varžybose nežinau automobilio galimybių. Posūkiai ledo trasoje atrodo tarsi begalinis malonus žaidimas – suplanuoji, kaip turi važiuoti, paskui vertini, ar tikrai taip važiavai, kaip buvai numatęs, kaip sugebi valdyti save, o per tą „save“ – automobilį. Tiesa, užsimiršti neleidžia teisėjo chronometras – jo parodymai nusako tavo vairavimo lygį, sugebėjimus, nuolat primena, kad savo vairavimą privalai vertinti atsakingai.

Kokie automobilių varžybų momentai labiausiai įsiminė?

Lenktyniavau japonų gamybos automobiliu. Dviejų šimtų arkliai galių variklis nešė nešė ledu, galėjau „spausti“ kiek panorėjęs, kiek reikia, kad tik neišlėkčiau iš trasos, maksimaliai valdyčiau situaciją. Man patiko šio sporto rezultatų vertinimo konkretumas. Akrobatiniame skraidyme esi vertinamas už meistriškumą, tad teisėjų nuomonė gali būti ir subjektyvi. Automobilių lenktynėse ant ledo svarbiausia laikas.

Pirmas kartas visuomet pilnas netikėtumų. Ar buvo šiose lenktynėse, kad „širdis atsidurtų kulnuose“?

Per treniruotę. Važiavome gana greitai ir nepastebėjome lede iškirstos nemažos eketės, kurioje dieną maudėsi sveikuoliai. Ėmiau stabdyti, tačiau automobilis neklausė. Sustojau, kai iki eketės tebuvo likę vos penki metrai. Dar kiek, ir būtų tekę šokti iš važiuojančio automobilio.

Kaip Jums, atliekant naujas akrobatinio skraidymo figūras, pavyksta „susitarti“ su savo baime?

Baimė atsiranda, jei nežinai, kas bus, nesuvoki, ką darai ir kuo tai, svarstant logiškai, turėtų baigtis. Kai ateina žinojimas ir suvokimas, baimė dingsta. Beje, kartais taip atsitinka ir ilgesnį laiką neskraidžius ar atliekant naują figūrą, kai nesi visiškai įsitikinęs, kad pavyks ją atlikti. Tačiau kartais, atlikęs dar nematytą akrobatinio skraidymo figūrą, gali padiktuoti net naują madą tarsi dizaineris, sukūręs modelį. Tiesa, tokia proga atsiranda tik tuomet, jei esi pažengęs toliau nei konkurentai ir turi galimybę pats tobulinti, kurti lėktuvą.

Klausimai mokiniui

1. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: „Sporto varžybos padeda pažinti save.“ Savo nuomonę pagrįskite.
2. Paaiškinkite, kaip suprantate mintį: „Išskirtiniai pojūčiai turtina asmenybę.“
3. Papasakokite apie savo ir bendraamžių pomėgius.

KALBĖJIMO UŽDUOTIES VERTINIMO INSTRUKCIJA

<i>Kriterijus</i>	<i>Taškai</i>	<i>Aprašymas</i>
I. Užduoties, temos, klausimų suvokimas, komunikacinis tikslingumas	7	Užduotis suprasta ir atlikta tiksliai, savarankiškai, be papildomų paaiškinimų.
	4	Užduotis suprasta ir atlikta gerai, bet nevisiškai savarankiškai. Prireikė kelių papildomų paaiškinimų ar priminimų.
	2	Užduotis atlikta patenkinamai. Kartais nukrypstama nuo temos, nepaisoma adresato. Prireikė nemažai paaiškinimų ar priminimų.
	0	Užduotis be paaiškinimų nesuprasta. Suteikus paramą, nesugebėta atlikti.
II. Kalbėjimo sklandumas, rišlumas, išsamumas	5	Kalbama sklandžiai, rišliai, išsamiai.
	3	Kalbama gana sklandžiai, pakankamai rišliai, tačiau nepakankamai išsamiai (per trumpai).
	1	Kalbama pernelyg trumpai, nesklandžiai, vartojama nemotyvuotų įterpinių, daroma daug pauzių.
	0	Kalbama labai trumpai, nesklandžiai, nerišliai. Beveik nesugebama sieti sakinių, dažnos nepagrįstos pauzės.
III. Gramatikos ir žodyno taisyklingumas, tinkamumas	8	Gramatika ir žodynas atitinka bendrinės kalbos normas. Pasitaiko vienas kitas trūkumas.
	5	Gramatika ir žodynas vartojami pakankamai taisyklingai, tinkamai.
	2	Gramatika ir žodynas dažnai vartojami netinkamai, netaisyklingai, tačiau daromos klaidos netrukdo suprasti teksto.
	0	Daroma labai daug gramatikos ir žodyno klaidų, jos trukdo suprasti tekstą.
IV. Tarties, kirčiavimo ir intonacijos taisyklingumas	5	Tartis, kirčiavimas ir intonavimas atitinka bendrinės kalbos normas. Pasitaiko vienas kitas trūkumas.
	3	Tartis ir kirčiavimas, intonavimas iš esmės atitinka bendrinės kalbos normas. Daroma po keletą tarties ir kirčiavimo klaidų. Intonavimas pakankamai taisyklingas.
	1	Stengiamasi kalbėti taisyklingai, tačiau daroma nemažai tarties ir kirčiavimo klaidų.
	0	Daroma labai daug tarties, kirčiavimo ir intonavimo klaidų. Jos trikdo ir trukdo suprasti tekstą.
Taškų suma	25	